

Doğu Asya'da ekonomik güçbirliği

Malezya Başbakanı Dr. Mahathir Muhammed, Doğu Asya'nın en önde gelen liderlerinden birisidir. Halkının çoğunluğu Müslüman olan bu ülkenin lideri, gerek Malezya'nın gerekse tüm Doğu Asya'nın 1960'larda başlayan ve halen devam eden kalkınma sürecinde devamlı olarak "Asya değerleri"ni savunmuş ve bölgede yer alan ülkelerin Batı standartlarını örnek alarak değil, kendi özelliklerini ve değerlerini ön plana çıkartarak kalkınmaları gerektiğini savunmuştur. Batı ülkeleri ile Doğu Asya ülkeleri arasında yaşanan "insan hakları çatışmasının" da sebeplerinden biri budur. Şöyle ki Batılı'nın insan hakları olarak algıladığı bir olay, Asyalılar için son derece normal görülebilmektedir. Dr. Mahathir, ekonomik alanda da bu kavramın altını çizmiştir. Asya krizi sırasında IMF reçetelerini "Bizim halimizi anlamıyorlar" diyerek reddetmiş ve kendi formülünü uygulayarak Malezya ekonomisini ayakta tutmayı başarmıştır.

Dr. Mahathir'in ilk kez olarak 11 yıl önce ortaya koyduğu bir proje vardı: Doğu Asya Ekonomik Gruplaşması. GATT'ın yetersiz kaldığını düşünen ve daha sonra WTO düzeninde de geliş-

miş ülkelerin çıkarları yanında gelişmekte olan ülkelerin kenara itildiğini ileri süren Malezya lideri, bölgesel bir gruplaşma sayesinde hem söz konusu ülkelerin uluslararası arenada pazarlık güçlerini artırabileceğini, hem de serbest ticaret sayesinde refah seviyesinin yükseltilebileceğini iddia etmişti. Bu fikir, ABD, Japonya ve Güney Kore tarafından kabul görmemesi nedeniyle rafa kaldırıldı. Sonuç olarak ABD ile olan ticarete bağımlı kalan Güneydoğu Asya ülkeleri 1997'de krize girdiler ve halen de bu krizden tam olarak kurtulamadılar.

MELBOURNE'dan

ALTAY ATLI

atli@deakin.edu.au

kabul görmeye başladığını gösteriyor. zirvede ASEAN ülkeleri arasında kademeli olarak 10 yıl içerisinde serbest ticaret bölgesi oluşturulması kararlaştırıldı. Bu fikir gerçekleştirildiğinde yaklaşık 2 milyar insanı kapsayan ve toplam GSYİH'si 2 trilyon dolar olan bir pazar oluşacak. Bu pazar 1.23 trilyon dolar olarak öngörülen ticaret hacmiyle AB ve NAFTA'nın ardından dünyanın üçüncü büyük pazarı olacak. Bu proje, Dr. Mahathir'in 11 yıl önceki planının ayası. Peki o

zaman niye bu kadar geç kalındı? Malezya'nın önemli gazetelerinden The New Straits Times'in editörü aynen şu sözleri kullanıyor: "Amerikan maçoluğu yüzünden iptal edilen proje, 11 yıl sonra hayata geçiriliyor."

WTO'nun şu günlerde Katar'da yapılmakta olan bakanlar düzeyindeki toplantısında Çin'in bu örgüte katılım sürecinin tamamlanması bekleniyor. Bu durum şüphesiz ki ASEAN'ın da işine yarayacak. Çin büyüdükçe sanayi, hammadde, tarım ürünleri ve hizmetler için kaynak arayacak. Bu da halihazırda 40 milyar dolar Çin'in Doğu Asya'daki yabancı yatırımının yükselmesine sebep olacak. ASEAN'lılar güçbirliği yapmak ve tehditleri fırsatlara dönüştürmek zorunda olduklarını biliyorlar.

Bu arada ihracatının yarısından çoğunu Doğu Asya'ya yapan Avustralya kendisini dışarıda bırakan bu ekonomik gruplaşma karşısında ne yapıyor diye soracak olursanız şunu söyleyelim ki bugün ülkede genel seçimler var.

Doğu Asya'nın dünyada değişen koşullar karşısında bir reaksiyon olarak attıkları bu adım çok olumlu. Türkiye'de de özellikle son dönemlerde komşu ülkelerle ticaretin geliştirilmesi yönünde Dış Ticaret Müsteşarlığı, iş konseyleri ve bazı odaların gerçekleştirdikleri çalışmalar da benzer şekilde olumluydu. Umarız 11 Eylül sonrası dönemin bu çalışmalara vurduğu darbe geçici olur.